

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutus

Petri Romppanen

KIRJANPIDON SÄHKÖISTYMINEN – KIRJANPITÄJÄN
TYÖTEHTÄVÄN MUUTOS

Opinnäytetyö
Joulukuu 2020

OPINNÄYTETYÖ
Joulukuu 2020
Liiketalouden koulutus

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Petri Romppanen

Nimeke
Kirjanpidon sähköistyminen – kirjanpitäjän työtehtävien muutos

Toimeksiantaja
Yritys Oy

Tiivistelmä

Kirjanpidon sähköistyminen vaikuttaa vahvasti kirjanpitäjän työntekoon ja sitä kautta muokkaa kirjanpitäjän työtehtäviä. Tutkimuksen avulla haluttiin selvittää, miten kirjanpitäjän työ muuttuu ja miltä sen tulevaisuus näyttää. Tutkimuksen tueksi haastateltiin toimeksiantajayrityksen kirjanpitäjiä, jotka kertoivat omista havainnoistaan, kun paperisen kirjanpidon ohjelmisto korvattiin sähköisellä kirjanpito-ohjelmistolla. Toimeksiantaja tutkimukselle oli pieni pohjoiskarjalainen tilitoimisto.

Tutkimus suoritettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimuksen aineisto kerättiin haastattelemalla toimeksiantajan viittä kirjanpitäjää. Kerätty aineisto nauhoitettiin ensin äänitteeksi, joka myöhemmin litteroitiin. Tutkimuksen haastattelut ajoituivat aikavälille 14.9.2020–18.9.2020 ja haastattelut olivat muodoltaan puolistrukturoituja.

Tutkimuksen perusteella huomattiin, että toimeksiantajan kirjanpitäjien mielestä kirjanpidon sähköistyminen on hyödyttänyt kaikkia osapuolia eli asiakasta, kirjanpitäjää ja tilitoimistoa. Kirjanpitäjän työnimikkeen mahdollinen vaihtuminen kirjanpitäjistä yritysneuvoksi nähtiin hyvänä ja arvostettiin etenkin rutiininomaisen tallennustyön vähentymisestä. Yleinen näkemys oli se, että jatkossa voidaan keskittyä asiakasyrityksien talousneuvontaan aiemman rutiinikirjanpidon sijasta.

Kieli
suomi

Sivuja 30
Liitteet 1
Liitesivumäärä 1

Asiasanat

kirjanpito, digitalisaatio, kirjanpitäjän työnkuvan muutos

THESIS
December 2020
Degree Programme in Business Economics
Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
Finland
+358 13 260 600 (switchboard)

Author
Petri Romppanen

Title
Digitalisation of Accounting – Change in the Work of an Accountant

Commissioned by
Company X

Abstract

The digitalization of accounting affects accountants work strongly and thereby, it also modifies their tasks. The aim of the study was to find out how the work of an accountant is changing and what its future looks like. To support the study, accountants were interviewed and they shared their findings when paper accounting software was replaced by electronic accounting software. The client for the study was a small North Karelian accounting firm.

The thesis was conducted as a qualitative study. The research material was collected by interviewing five accountants of the client company. The collected material was first recorded as a recording, which was later transcribed. The interviews of the study were held from September 14, 2020 to September 18, 2020. The interviews were semi-structured.

It was found that the accountants considered that the digitalisation of accounts had benefited all parties, the customer, the accountant and the accounting firm. The possible change in the job title of an accountant from accountant to business consultant was seen as good and the reduction in routine recording work was particularly liked. The accountants generally considered that in the future they could concentrate on financial advising and consultation of their customers instead of the previous routine accounting.

Language

Finnish

Pages 30

Appendices 1

Pages of Appendices 1

Keywords

Accounting, digitalization, changes in an accountant`s job description

Sisältö

1	Johdanto	5
1.1	Taustatietoa.....	6
1.2	Opinnäytetyön tavoitteet.....	7
1.3	Aikaisemmat opinnäytetyöt	7
1.4	Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä	8
1.5	Opinnäytetyön rakenne.....	9
2	Kirjanpito	9
2.1	Kirjanpidon vaatimukset ja kirjanpitäjän toimenkuva.....	11
2.2	Kirjanpitoalan kehitys.....	13
2.3	Kirjanpito ja kirjanpitäjän työtehtävät sähköistyessä	13
3	Taloushallinnon sähköistyminen Suomessa	14
3.1	Sähköisen kirjanpidon kehitys ja nykytila.....	14
3.2	Sähköisen kirjanpidon tulevaisuus	16
4	Tutkimus	17
4.1	Tutkimuksen tausta	17
4.2	Tutkimuksen toteutus ja tutkimusjoukko.....	18
5	Tutkimuksen tulokset	19
5.1	Kirjanpitäjien ennakkokäsitys sähköisestä kirjanpito-ohjelmasta.....	20
5.2	Kirjanpitäjän työnkuvan muutos ohjelmiston sähköistyessä	20
5.3	Kirjanpitäjän asiakassuhteen muutos sähköistyessä.....	24
5.4	Kirjanpidon aineisto sähköisessä kirjanpito-ohjelmassa	25
5.5	Kirjanpitäjän tulevaisuus	26
6	Johtopäätökset ja pohdinta	27
6.1	Johtopäätökset	27
6.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	29
6.3	Opinnäytetyön jatkotutkimusajatus.....	29
	Lähteet.....	30

Liite

Liite 1 Työntekijähaastattelu

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tutkia yhä enenevässä määrin muuttavaa tilitoimistoalaa ja sitä kautta kirjanpitäjien työtehtävien suurta muutosta. Kirjanpitäjän aiempi tallentaminen ja tiliöinti on siirtynyt koneiden tehtäväksi, ja kirjanpitäjän pitää pyrkiä tunnistamaan asiakkaan tarpeet paremmin. Sähköinen kirjanpito ja liiketoiminta on aiheuttanut runsaasti keskustelua tiedotusvälineissä ja yritysmaailmassa aina 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Samalla on puhuttu kirjanpitäjän työtehtävien loppumisesta. Verkkoselaimella toimivat sähköiset järjestelmät mahdollistavat tilitoimistoille kyvyn vastata asiakkaiden muuttuneisiin tarpeisiin taloushallinnon ulkoistamisesta, ja se tuo mukanaan uusia tarjottavia palveluita sekä mahdollisesti uusia ammattinimikkeitä. Kirjanpitäjän on sopeuduttava tähän muutokseen, jos haluaa pysyä mukana kehityksessä. Niinikoski (2018) toteaaakin, että tilitoimistojen liiketoiminta ja kirjanpitäjien tehtävänkuvat ovat murroksessa.

Tästä huolimatta läheskään kaikki tilitoimistot eivät ole kuitenkaan siirtyneet taloushallinnon sähköistymiseen ja voi olla, että kirjanpitäjät, jotka eivät ole vielä sähköisessä kirjanpidossa mukana jäävät auttamatta alakynteen työmarkkinoilla. Vertailemalla siirtymistä perinteisestä kirjanpidosta sähköiseen taloushallintoon voidaan huomata yllättäviäkin muutoksia. Kirjanpitäjän työtehtävien muutoksien selvittäminen on tärkeää tilitoimiston henkilöstön sekä toimiston kilpailukyvyn ja kehittämisen kannalta. Tilitoimiston ja kirjanpitäjien on hyvä pysähtyä ja havahtua, missä vaiheessa muutosta olemme menossa ja mitä tulevaisuus tuo mukanaan. Paperisen työtavan hyvistä työtavoista täytyy osata poimia ne elementit, jotka voi mahdollisesti hyödyntää myös sähköisessä kirjanpidossa. Kirjanpitäjä, joka on osannut hyödyntää muutoksen tuomaa etua työmarkkinoilla, tietysti parantaa tilitoimiston kilpailukykyä ja pystyy tarjoamaan monipuolisempaa palvelua asiakkaille. Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus tutkia kirjanpidon sähköistymisen vaikutusta kirjanpitäjän työnkuvaan haastattelemalla toimeksiantajan kirjanpitäjiä, jotka ovat siirtäneet suurimman osan asiakkaistaan sähköiseen kirjanpito-ohjelmistoon vuoden 2020 alussa.

1.1 Taustatietoa

Tilitoimisto määritetään yritykseksi, joka tarjoaa taloushallinnon palveluita sitä tarvitseville. Tilitoimiston palvelut koostuvat pääasiassa neljästä eri osa-alueesta. Tilinpäätöksen ja juoksevan kirjanpidon palvelu on yleisin palvelu, jolla hoidetaan muun muassa lakisääteiset viranomaisraportit, kuten alv-raportit, tilinpäätökset ja veroilmoitukset. Palkanlaskentapalvelussa tilitoimisto laskee palkat ja työntajasuoritukset sekä hoitaa ilmoitukset viranomaisille. Kokonaisvaltainen liikekirjanpito hoitaa kaikki asiakkaan taloushallintoon kuuluvat asiat, kuten maksatuksen, myyntien ja ostolaskujen käsittelyn sekä tietysti palkanlaskennan. Sisäisessä laskennassa perehdytään liiketoiminnan suunnitteluun tai esimerkiksi tuotekannattavuuden laskentaan. (Taloushallintoliitto 2020a.)

Kirjanpito on viimeisen kymmenen vuoden aikana kokenut valtavan muutoksen. Paperisten tositteiden arkistointi paperimuodossa tai kirjanpidon kirjauksien tallentaminen manuaalisesti alkaa tulla viimeinkin tiensä päähän. Myös viimeiset sähköisen kirjanpidon vastustajat joutuvat taipumaan viimeistään muutaman vuoden sisällä, kun tarjolla on enää sähköisiä kirjanpidonohjelmistoja ja Verohallinto haluaa ilmoitukset sähköisessä muodossa. Tilitoimiston työntekijä eli kirjanpitäjä on keskellä tätä digiloikkaa.

Opinnäytetyö toteutetaan toimeksiantajan kirjanpitäjiä haastatteleamalla. Toimeksiantaja on Pohjois-Karjalassa toimiva alle 10 henkilöä työllistävä tilitoimisto. Tilitoimisto teki vuoden 2019 lopussa päätöksen siirtyä paperisesta kirjanpidosta sähköiseen kirjanpitoon. Vuoden 2020 alussa suurin osa asiakkaista oli jo sähköisessä kirjanpito-ohjelmistossa, joten muutos on astunut voimaan ja kokemus muutoksesta on tuore.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Tämä opinnäytetyö hakee vastausta siihen, miten vanhoituneet paperisen kirjanpidon ammattilaiset kokevat kirjanpitäjän työnkuvan muutoksen, kun otetaan käyttöön sähköinen taloushallinto-ohjelmisto. Muutos on ollut jo tiedossa yli 10 vuotta, mutta silti se voi olla monelle kirjanpitäjälle hämmentävää. Työ on tehty yhteistyössä alalla toimivan alle 10 henkilöä työllistävän kirjanpito-ohjelmiston kanssa, joka on käyttänyt sähköistä kirjanpito-ohjelmistoa jo muutaman vuoden ajan. Kirjanpito-ohjelmisto teki vuoden 2019 lopussa päätöksen siirtää kaikki asiakkaat sähköiseen kirjanpito-ohjelmistoon. Suurin osa asiakkaista on jo sähköisessä järjestelmässä, ja jokaisen kirjanpitäjän työajasta aikaa vie enemmän sähköinen kirjanpito. Opinnäytetyössä ei käsitellä yksittäistä ohjelmistoa, koska käytössä on useampi sähköisen taloushallinnon kirjanpito-ohjelmisto.

Saatuja tuloksia pyritään hyödyntämään yrityksen tämän hetken tilanteen kartoittamiseksi. Sähköistyminen on ollut valtava muutos toimintakulttuurille, joten on hyvä pysähtyä ja tutkia, missä vaiheessa sähköistymistä ollaan menossa. Kokevatko kirjanpitäjät, että uusi työprosessi on sisäistetty, onko suhde asiakkasiin muuttunut ja onko työn määrä muuttunut.

1.3 Aikaisemmat opinnäytetyöt

Kirjanpidon sähköistymistä ja kirjanpitäjän työnkuvan muutosta on tutkittu aiemminkin. Salonen (2016) käsittelee opinnäytetyössään, miten toiminnanohjausjärjestelmän muutos vaikuttaa kirjanpitäjän työhön. Tutkimuksessa keskitytään toimeksiantajayrityksen pieneen taloushallinnon osa-alueeseen ja haastateltavana on kaksi kirjanpitäjää. Kirjanpitäjät kokivat paperin vähenemisen hyvänä asiana ja käytettävyys parani muun muassa ohjelmistojen vähentymisen takia. Tutkimuksessa mitattiin myös ajankäyttöä, mutta sen osalta kerätty tieto jäi ajankäytöllisistä syistä hieman vajavaiseksi. (Salonen 2016, 45–47.) Korhonen (2020) tutkii digitalisaation vaikutuksia kirjanpitoalan työntekijöiden toimenkuviin ja työhyvinvointiin. Tarkoituksena on löytää erilaisia keinoja lisätä työhyvinvointia kirjanpitäjien keskuudessa. Tutkimuksen tuloksissa rutiininomaiset työtehtävät ovat

vähentyneet ja asiakaspalvelun rooli on korostunut. (Korhonen 2020, 24–26.) Nuutisen (2017) opinnäytetyö käsittelee yleisesti taloushallinnon alan kehittymistä kohti automatiikkaa. Myös tämän opinnäytetyön tuloksissa rutiininomaiset työt ovat vähentyneet tai jopa poistuneet. Tulevaisuus näyttää hyvältä, ja suurin muutos tulee olemaan taloushallinnon alan toimenkuvissa ja työnkuva tulee monipuolistumaan. (Nuutinen 2017.)

Monessa opinnäytetöissä keskitytään tiettyihin ohjelmistoihin, mutta tässä tutkimuksessa se ei ole pääasia. Tässä tutkimuksessa keskitytään muutoksen jälkeiseen aikaan ja mitä havaintoja kirjanpitäjät saivat muutoksesta ja miten he näkevät alan tulevaisuuden. Tutkijan näkökulmasta asia on myös mielenkiintoinen, koska sähköinen kirjanpito-ohjelmisto on ollut käytössä jo vuosia ja paperisen kirjanpidon aikakauden päätöksestä on puhuttu jo 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Opinnäytetyön avulla myös tilitoimisto pystyy selkeämmin ymmärtämään, mikä on kirjanpitäjien tämän hetken ajatus muutoksesta ja mitä he miettivät tulevaisuudesta.

1.4 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön empiirinen osa suoritetaan laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullisen tutkimuksen tunnuspiirre on se, että tutkimuksessa keskitytään pieneen määrään tapauksia ja pyritään analysoimaan niitä mahdollisimman perusteellisesti (Eskola & Suoranta 2014, 18).

Haastattelut ovat puolistrukturoituja, joissa teemat ja kysymykset ovat määriteltä ennakkoon. Haastattelut voivat erota kysymyksien järjestyksen osalta ja kysymysten muotoa on voitu hieman muokata. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Laadullinen tutkimus mahdollistaa sen, että tutkimus voidaan aloittaa ilman ennakkokäsityksiä eli puhtaalta pöydältä. On kuitenkin hyvä ymmärtää se, että tutkijan aikaisemmat kokemukset ja havainnot vaikuttavat jossain määrin tutkimuksen läpikulkuun. On toisaalta myös hyvä kehittää eräänlaisia arvauksia, mitä

tutkimus voisi tuoda tullessaan. Näiden olettamuksien pohjalta voi oppia ja yllätyä tutkimuksen edetessä. Tutkija saa uusia näkökulmia ja laajentaa ajatteluaan aineistojen avulla. (Eskola & Suoranta 2014, 19–20.)

Eskolan ja Suorannan (2014, 19) mukaan on tärkeää pohtia aineiston rajausta, jotta ongelmaksi ei muodostu aineiston liian suuri määrä. Myös analysointi on mielekästä ja järkevää, kun aineisto on asianmukaisesti rajattu.

1.5 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö on jaettu kuuteen päälukuun. Luvut muodostuvat johdannosta, kahdesta teorialuvusta, tutkimuksen sisällöstä, tutkimuksen tuloksista ja yhteenvedosta. Näiden lisäksi opinnäytetyö sisältää lähdeluettelon ja yhden liitteen. Johdannossa käsitellään aihealuetta ja opinnäytetyön toteuttamistapaa. Teorialuvuissa käsitellään kirjanpidon kehitystä ja taloushallinto-ohjelmistojen sähköistymistä.

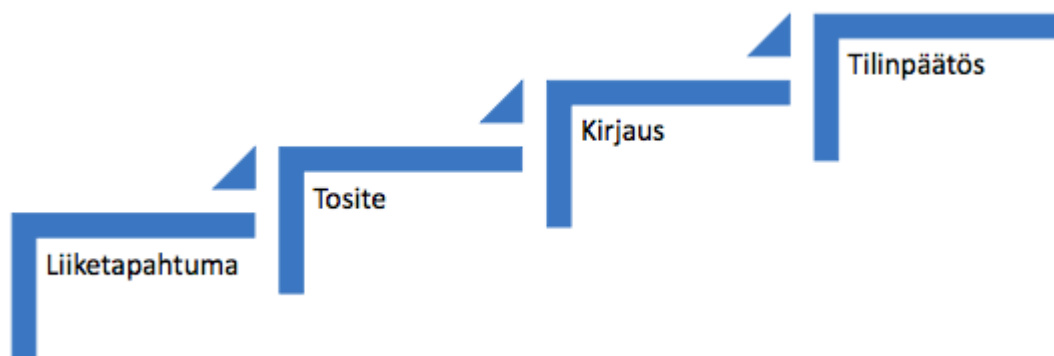
Luvuissa 4 ja 5 käsitellään aluksi opinnäytetyön tutkimusosan lähtökohtaa, toteutusta ja tutkimusjoukkoa. Tutkimuksen tuloksissa käsitellään kyselylomakkeen pohjalta saatuja vastauksia. Opinnäytetyön viimeisessä osassa käsitellään tiivistetysti opinnäytetyön pääkohdat ja tärkeimmät tulokset sekä johtopäätökset. Pohdinnan lopuksi mietitään myös jatkotutkimusvaihtoehtoja.

2 Kirjanpito

Suomessa kaikki oikeushenkilöt ovat kirjanpitovelvollisia harjoittamastaan ammatti- tai liiketoiminnasta. Suomessa oikeushenkilöitä ovat avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt, osakeyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset, säätiöt ja muut yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt sekä rekisteröidyt uskonnolliset yhdyskunnat ja niiden rekisteröidyt paikallisyhteisöt. Suomessa kirjanpitovelvollisuus koskee myös

kuolinpesää ja konkurssipesää, jos ne jatkavat ammatin- tai liikkeenharjoittajan toimintaa. (Kirjanpitolaki 1336/1997.)

Kirjanpito on systemaattinen muistiinmerkitsemisjärjestelmä yrityksen taloudellisille tapahtumille. Kirjanpitolaki vaatii, että on noudatettava hyvää kirjanpitoloppua. Lainsäädäntö määrittää, että jokaiselle kirjanpidontapahtumalla eli liiketapahtumalle täytyy olla peruste. Kirjanpitojärjestelmästä täytyy saada yhteenvetoja, selvityksiä ja laskelmia, jotta se on luotettava. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 18–19.)

Kuvio 1. Kirjanpidon kulku liiketapahtumasta tilinpäätökseen (Taloushallintoliitto 2020b).

Kirjanpidon kulku liiketapahtumasta tilinpäätökseen (kuvio 1) on monivaiheinen. Juoksevassa kirjanpidossa toteutetaan liiketapahtumien muistiinmerkitseminen. Menot, tulot ja rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtomerkinnät ovat liiketapahtumia. Kun yritys hankkii tuotannontekijöitä, kuten raaka-aineita, palveluita, koneita tai työpanoksia, syntyy meno. Kun yritys myy suoritteitaan, tavaroita ja palveluitaan, syntyy tulo. Kyseessä on rahoitustapahtuma, kun yritys maksaa ostonsa tai saa asiakkailtaan maksusuorituksia. Omistajien sijoittaessa yritykseensä rahaa tai saadessa yritykseltä pääomaan palautuksia, voitonjakoa ynnä muita maksuja sekä yrityksen saadessa tai lyhentäessä velkaa, maksuessa velalle korkoa tai muita suorituksia on kyseessä myös silloin rahoitustapahtuma. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 19–20.)

Tosite on dokumentti liiketapahtumasta, esimerkiksi myyjän ostajalle antama lasku, jonka perusteella tapahtuma kirjataan kirjanpidon tileille. Samalla tosittien kirjaus voidaan kohdistaa esimerkiksi tulosyksiköille, kustannuspaikoille ja hankkeille. (Ihantola & Leppänen 2018, 13.) Tositteella olevat liiketapahtumat on kirjattava niin, että niitä voidaan tarkastella aika- ja asijärjestyksessä. Jotta tarkastelua voidaan tehdä, täytyy kirjauksien tietoihin merkitä liiketapahtumien päivämäärä ja tiliointi. Näin tietojärjestelmä ja sen tuottamat raportit mahdollistavat aika- ja asijärjestyksessä tapahtuvan tarkastelun. (Kirjanpitolaki 1997/1336, 2–4 §.)

Tilinpäätös luodaan tilikauden päätyttyä. Tilikausi voi olla minä ajankohtana hyvänsä alkava 12 kuukauden jakso, joka on yleisesti tiikauden pituus. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 24.) Tilinpäätökseen kuuluu esitettäväksi tuloslaskelma, tase, mahdolliset rahoituslaskelmat ja vertailutiedot edelliseltä tilikaudelta. Tilinpäätökseen sisältyvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus. Yritysmuoto ja yrityksen koko vaikuttavat tilinpäätöksessä tehtävään työn määrään. (Taloushallintoliitto 2020c.)

2.1 Kirjanpidon vaatimukset ja kirjanpitäjän toimenkuva

Kirjanpitäjän työtehtäviin kuuluu tositteiden käsittely, niiden tiliointi, tositteiden tallentaminen kirjanpidon tietokantaan, kirjanpidon tilien täsmäytys, jaksotuskirjauksien tekeminen, tilinpäätöksen laatiminen ja veroilmoitusten laatiminen. Suurin osa tiliöinnistä, tallennustyö ja tositteiden käsittely jäävät tulevaisuudessa pois kirjanpitäjän työstä. (Mäkinen & Vuorio 2002, 202.)

Kirjauksen perusta pitää selvittää aukottomasti liiketapahtuman ja tosittien avulla. Jos kirjauksen perusteeksi ei saada ulkopuolisen antamaa tosittaa, niin kirjanpitovelvollisen täytyy todentaa liiketapahtuma itsensä laatiman ja asianmukaisesti varmennetun tosittien avulla. Kun yrityksen työntekijä käy yrityksen pakettiautolla asioilla ja panee rahaa pysäköintiautomaattiin saamatta tosittaa, hänen täytyy laatia itse yritykselle tositate tapahtuneesta ja allekirjoittaa se. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 38.)

Kirjanpitolien täytyy pysyä jatkuvasti samansisältöisinä, ellei niiden muuttaminen edellytä erityisiä perusteluita. Tililuettelosta täytyy selvittää käytössä olevat tilit selkeästi ja riittävästi, josta selviää myös tilien sisältö. Liiketapahtuman luonne selviää kirjanpitolistasta, koska tilin nimi sen ilmaisee, esimerkkinä pankkilainatilille kirjataan yrityksen ottama laina pankista. Kirjanpidon kirjatukset voidaan tehdä suorite- tai maksuperusteisesti. Kun meno kirjataan suoriteperusteisesti, niin kirjaus tehdään, kun tuotannon tekijä vastaanotetaan.

Maksuperusteista kirjanpitoa tehdessä meno kirjataan silloin, kun maksu tapahtuu. Kun tehdään kirjatukset maksuperusteella, niin jatkuvasti on voitava selvittää ostovelkojen ja myyntisaamisten määrä. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 36.)

Kirjauksilla on myös tietty aika- ja asiajärjestys. Jotta tämä pystytään todentamaan, täytyy kirjauksen tietoihin laittaa tapahtumien päivämäärä ja tiliointi. Tietojärjestelmästä saatavat raportit mahdollistavat tarkastelun aika- ja asiajärjestyksessä. Kirjatukset täytyy tehdä lähtökohtaisesti päivittäin. Kielletty kirjaus on muun muassa sellainen, jossa myyntitulon ja ostomenon erotus merkittäisiin pelkästään kirjanpitoon. Lähtökohtaisesti osakirjanpitojen ja muiden kirjauksien tekeminen pääkirjanpitoon onnistuu kuukausikohtaisesti. Jotta voidaan tehdä kirjanpitolain tai muiden lakien viranomaisilmoitukset, on kirjauksien ajankohdasta tehty säädös. Kirjanpitovelvollinen arvonlisäverorekisteriin kuuluva joutuu pitämään kirjanpitonsa ajan tasalla enintään vajaan kahden kuukauden viiveellä. Kirjanpitovelvollinen, joka maksaa vakituisesti palkkaa, joutuu työnantajavelvoitteiden täyttämiseksi tekemään palkkakirjanpitoa ajantasaisesti. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 37.)

Ne tapahtumat, jotka eivät ole tilikauden tuottoja tai kuluja, kirjataan taseeseen vastaavien ja vastattavien eriksi. Taseessa olevat vastaavat ovat yrityksen omaisuuseriä ja vastattava kertoo, taas millä kyseinen omaisuuserä on rahoitettu. Tilinpäätöksen pääasiallinen tehtävä on selvittää tilikauden tulos, joka muodostuu tuottojen ja kulujen erotuksesta. Täytyy huomioida kuitenkin se, että osa tilinpäätöskirjauksista tehdään taseen omaisuus- ja pääomaerien arvosta-

miseksi. Jos omaisuuserän arvo alenee, täytyy silloin taseen omaisuuserän arvostamisessa poiketa hankinta-arvosta. Kaikkiin taseen vastaavien eriin on tehtävä tarvittaessa arvonalennuskirjaus. (Ihantola & Leppänen 2018, 90–111.)

2.2 Kirjanpitoalan kehitys

Kirjanpitoala on kasvanut melko tasaisesti, mitä tulee henkilöstön ja toimipaikkojen määrään. Yrityskoko henkilökunnan määrällä mitattuna on vuoden 2005 jälkeen kasvanut nopeammin kuin toimipaikkojen määrä. Yritysten koon kasvu on vasta viime vuosien ilmiö, ja ala on kokonaisuutena edelleen hyvin pienyritysvoittainen. Kirjanpitoalan yritykset ovat kasvaneet pääasiassa yritysostojen kautta. Liikevaihto on kasvanut jyrkemmin varsinkin vuoden 2005 jälkeen, mikä kertoo osaltaan tehokkuuden kasvusta alalla. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019.)

Kirjanpitolain muutokset ovat edesauttaneet taloushallinnon menetelmien kehittymistä (Mäkinen & Vuorio 2002, 61). Vuonna 1997 kirjanpitolain uudistuksessa mahdollistettiin sähköiset viranomaisraportit ja sallittiin paperiton kirjanpito, joka loi tärkeän perustan internetsovelluksille. Ensimmäiset internetpohjaiset tietokannat otettiin käyttöön 1990-luvun lopulla. Tietokantajärjestelmä on perusta internetpohjaiselle taloushallinnolle. Se on järjestelmän ydin, johon ihmiset voivat olla yhteydessä internetin välityksellä, milloin vain ja mistä tahansa. (Mäkinen & Vuorio 2002, 78–79.)

2.3 Kirjanpito ja kirjanpitäjän työtehtävät sähköistyessä

Vuosia on menty järjestelmillä, jossa automaation aste on ollut todella alhainen. Osa kirjanpidon ihmistyöstä häviää, kun kirjanpidon mekaanista kopioimista voi jatkossa automatisoida. Taloushallinnon ammattilainen ei ehkä ole enää jatkossa työnimikkeeltään kirjanpitäjä. (Lähteenmäki-Lindman 2019.)

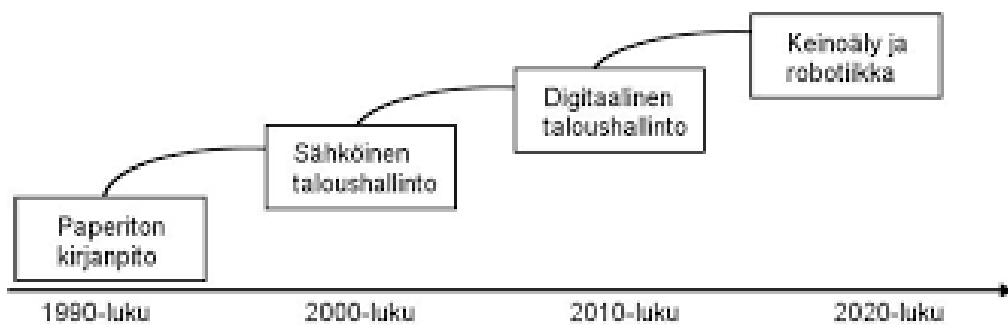
Kirjanpitäjän työstä tositteiden käsittely ja tallennustyö sekä suurin osa tiliöinnistä jäävät pois. Tietoja on pystyttävä analysoimaan ja tulkitsemaan, jotta yrityksen taloudesta pystyy kertomaan tarkemmin yritysjohdolle. Pelkkä tilinpäätös ja välitinpäätöksetkään eivät enää riitä. Yritysjohtajan luottohenkilö on jatkossa kirjanpitäjä. Tämä vaatii kirjanpitäjältä entistä laajempaa näkemystä yrityksen talousasioista, halua tutustua uusiin ihmisiin ja kykyä kommunikoida heidän kanssaan sekä taitoa hahmottaa toisten toiveet. (Mäkinen & Vuorio 2002, 202.)

3 Taloushallinnon sähköistyminen Suomessa

3.1 Sähköisen kirjanpidon kehitys ja nykytila

Vuonna 1997 Suomi mahdollisti lainsäädännöllään sähköisen taloushallinnon ja paperittoman kirjanpidon. Maksaminen internetissä yleistyi ja Suomen ollessa internetin käytön ykkösmaa auttoi myös se sähköisen taloushallinnon yleistymistä. Tiliotteiden sähköinen käsittely oli pankki- ja maksuliikennejärjestelmien innovaatio, joka edesauttoi taloushallinnon sähköistymistä. (Lahti & Salminen 2014, 28–29.)

Alla olevassa kuviossa 2 on vielä havainnollistettu sähköisen taloushallinnon kehitys Suomessa 1990-luvulta tähän päivään.

Kuvio 2 Sähköisen taloushallinnon kehitys Suomessa (Lahti & Salminen 2014, 27).

2000-luvun vaihteessa kaikkialla oli mapeja: niitä oli pahvilaatikoissa, muovipusseissa, kaapin päällä ja milloin missäkin. Osa mapeista oli tulossa, lähdössä, kotona tai tilintarkastajalla. Löytyi allekirjoitettuja sopimuksia ja niiden kopioita, ja asiakas toi paperia lisää. Otettiin taas kopioita ja asiakas kyseli vanhan laskun liitteenä olevaa takuutodistusta. Tietokoneet olivat vain laskukoneita tai tallennuspaikkoja, joten manuaalisen työn osuus oli suurta. (Aho 2019, 14–16.)

Sähköistämällä taloushallinnon yritys tehostaa taloushallintoaan tietotekniikalla ja sovelluksilla sekä internetiä, integrointia, itsepalvelua ja erilaisia sähköisiä palveluita hyödyntämällä. Toimittaja lähettää laskun, ja vastaanottaja muuttaa sen sähköiseksi skannaamalla, jolloin kyseessä on sähköinen taloushallinto. (Lahti & Salminen 2014, 26.)

Vuoden 2020 alussa lakimuutos pakotti hankintayksiköt, joita ovat muun muassa valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset sekä valtion liikelaitokset sekä elinkeinonharjoittajat, joiden tilikauden liikevaihto on enemmän kuin 10 000 euroa, lähettämään ja vastaanottamaan sähköisiä laskuja. (Laki hankintayksiöiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta 241/2019).

Digitaalisessa taloushallinnossa tietoon pääsee käsiksi sähköisesti, tietoa siirretään eri osapuolien, järjestelmien ja osaprosessien välillä sähköisesti, kaikki taloushallinto- ja kirjanpitomateriaali käsitellään sähköisessä muodossa ja tositteet ovat konekielisiä sekä eri järjestelmät yli sidosryhmärajojen on integroitu

prosesseihin. Kun digitaalinen taloushallinto toteutuu täydellisesti, niin koko arvoketjussa aineistoa käsitellään sähköisesti. (Lahti & Salminen 2014, 26.)

Digitaalista taloushallintoa tuki myös Verohallinnon vuoden 2019 alussa luoma tulorekisteri, jossa työnantajat ilmoittavat kaikki maksamansa palkat palkkajärjestelmästä rajapintaa pitkin lataamalla tiedostot tai syöttämällä tiedot verkkolomakkeella tulorekisteriin. Paperilomakkeella pystyy ilmoittamaan palkkatiedot vain erityisestä syystä. Tulorekisterin avulla automatisoidaan tiedon käyttäjien prosesseja. Tulorekisteri yksinkertaistaa asiointia muiden tiedon käyttäjien kanssa ja mahdollistaa valvonnan reaaliaikaisesti. (Verohallinto 2020.)

Robottiikalla tarkoitetaan sitä, että ohjelmistorobotti käyttää ohjelmien käyttöliittymää kuin ihminen. Se koulutetaan ja opetetaan käyttämään järjestelmiä aivan kuin ihminen niitä käyttäisi. Ihminen häviää ohjelmistorobotille nopeudessa ja tehokkuudessa. Kun ohjelmistorobotti ohjelmoidaan tarkasti ja oikein, inhimillisten erehdysten ja virheiden määrä vähenee. Ohjelmistorobotin työtä voi aina muokata ja parantaa tilanteen sitä vaatiessa. Ohjelmistorobotti eroaa keinoälystä siinä, että robotti suorittaa juuri sen rutiinin, mikä sille on opetettu, eikä se opi uusia asioita. (Mustonen 2017.)

3.2 Sähköisen kirjanpidon tulevaisuus

Ennusteiden mukaan digitaalisen taloushallinnon olisi pitänyt olla 2010-luvulla pitkälle vietyä ja oltaisiin lähestymässä jo keinoälyä ja robotiikkaa. Lähes kaikki ennusteet ovat olleet liian optimistisia, ja digitaalinen taloushallinto on yleistynyt ennusteita nähden hitaasti Suomessa. (Lahti & Salminen 2014, 28.)

Pilvipalvelut ovat osa digitalisaatiota. Maailmalla tuotetusta datasta oli vuonna 2013 vain 20 prosenttia liittyneenä pilveen. Vuonna 2020 pilvessä olevan datan määrän arvioidaan olevan noin 40 prosentin luokkaa. (Hiltunen 2017, 51.)

Kirjanpidon sähköistyminen ja kirjanpitolain hyväksymä sähköinen arkistointi mahdollistavat sen, että taloudenhallintoa pystytään tekemään etätöinä, jolloin

ei ole tarvetta kiinteälle toimipisteelle. Paperien arkistointia varten ei tarvita enää varastoa. Tällä tavalla säästetään rahaa ja kuormitetaan ympäristöä vähemmän. (Kuittinen 2016.) Kirjanpidon automaatio ja teknologian kehitys on mennyt hitaasti eteenpäin. Automatiikalla ja keinoälyllä voidaan saavuttaa se, että kirjanpitäjät eivät jatkossa tee rutiinitöitä vaan he saavat keskittyä liiketoiminnan lukujen analysointiin. (Heikkinen 2017.)

Sovellusrobotit hoitavat öisin rutiinitöitä, joita tekivät ennen taloushallinnon ammattilaiset. Sovellusrobotti pystyy ennusteen mukaan hoitamaan jatkossa jopa 40 prosenttia työstä. Tämä on huomattava kustannussäästö ihmistyöhön verrattuna, ja robotti maksaa itsensä takaisin alle puolessa vuodessa. Ilman taloushallinnon asiantuntijaa robotti ei kuitenkaan toimi, vaan ihminen valvoo ja kantaa vastuun robotin työstä. (Vasama 2016.)

Digitaalinen taloushallinto antaa mahdollisuuden suomalaisille pk-yrityksille parantaa kilpailukykyä ja lisätä tehokkuutta. Reaaliaikaista taloushallintoa tukevat verkkolaskut, sähköiset tiliotteet, tulorekisteri, e-kuitit, sähköinen raportointi pitäen sisällään sähköisen tilinpäätöksen sekä arvonlisävero- ja tuloveroilmoitukset. Jotta pk-yritys pystyy toteuttamaan reaaliaikaisen taloushallinnon, vaatisi se ohjelmistotaloilta taloushallinnon eri ohjelmistojen yhtenäisien toimintojen kehittämistä. Näin ollen tiedon siirtäminen olisi vaivatonta eikä ohjelmistojen välisiä räätälöityjä integraatiota tarvittaisi. (Mäkinen 2016, 20–21.)

4 Tutkimus

4.1 Tutkimuksen tausta

Tutkimuksen idea lähti siitä, että opinnäytetyön tekijä on töissä alle 10 henkilöä työllistävässä Pohjois-Karjalassa sijaitsevassa tilitoimistossa, jossa otettiin käyttöön sähköinen kirjanpito-ohjelmisto. Opinnäytetyön tekijä on käyttänyt pääasiassa sähköistä kirjanpito-ohjelmistoa jo vuosia, mutta toisille kirjanpitäjille vaihdos on suuri ja alkutunnelmat hämmentävät. Kirjanpitäjät ovat käyttäneet

kirjanpito-ohjelmistoa, jossa pääasiassa kaikki on tehty manuaalisesti. Automaatiikkaa on hyödynnetty aiemmin ainoastaan tiliotteen osalta, mutta osto- ja myyntilaskut on kirjattu manuaalisesti järjestelmään. Ulkopuolisista ohjelmistoista tuodut kassakirjat, palkkaraportit tai myyntiraportit on kirjattu myös manuaalisesti eikä mahdollista aineiston sisäänlukua ole hyödynnetty. Myös yrittäjä koki, että vastarinta työntekijöiden suunnalta oli aluksi suuri, mutta nopeasti sähköisen kirjanpito-ohjelmiston hyödyt huomattiin. Opinnäytetyön tekijä ja toimeksiantaja halusivat selvittää, miten vuosia paperista kirjanpitoa tehneet ja sen toimintatavan oppineet kirjanpitäjät kokevat koko ajan kehittyvään ja sähköistyvään kirjanpito-ohjelmistoon siirtymisen.

Opinnäytetyön tekijää kiinnosti myös kirjanpitäjien kommentit kirjanpitäjän työnimikkeen tulevaisuudesta ja sähköisen kirjanpito-ohjelmiston toimivuudesta ja käytettävyydestä, koska opinnäytetyön tekijä koki vaihdoksen paperisesta kirjanpito-ohjelmistosta sähköiseen kirjanpito-ohjelmistoon jo yli 5 vuotta sitten.

4.2 Tutkimuksen toteutus ja tutkimusjoukko

Tutkimus tehtiin kohdeyritykselle, jolla on alle 10 työntekijää. Kohdeyritys vaihtoi sähköiseen kirjanpito-ohjelmistoon vuoden 2019 lopussa. Käyttönotot ja suurin osa vertailutiedoista siirrettiin sähköiseen kirjanpito-ohjelmistoon keväällä 2020. Kirjanpitäjien haastattelut pidettiin heidän työaikanaan syksyllä 2020. Haastateltavaksi valittiin 5 kirjanpitäjää. Kaikki haastateltavat olivat kirjanpitäjiä, koska haluttiin keskittyä kirjanpitäjän näkökulmaan ohjelmistovaihdoksesta. Jos haastateltaviksi olisi otettu myös sovellusvastaavia, palkanlaskijoita tai toimitusjohtaja, voisi aineistoa olla liikaa ja haastattelu olisi pitänyt rajata tarkemmin yksityiskohtaisilla kysymyksillä.

Haastattelukysymykset jaoteltiin tiettyihin teemoihin, joita olivat ennakkokäsitykset tulevasta muutoksesta, kirjanpito ja kirjanpitotyön muuttuminen, asiakassuhteen muutokset, aineiston käsittelyn muutokset ja kirjanpitäjän tulevaisuuden näkymät. Haastattelukysymykset löytyvät liitteestä 1. Kysymykset ovat avoimia, jotta haastateltava saa omin sanoin kuvata kokemaansa ilman, että aihealuetta

rajattaisiin suppeaksi. Tutkimus suoritettiin haastattelemalla toimeksiantajan kirjanpitäjiä. Haastattelut olivat muodoltaan noin 10–20 minuuttia kestäviä, ja ne ajoittuivat aikavälille 14.9.2020–18.9.2020. Haastattelut tehtiin yksilohaastatteluina ja kasvotusten toimeksiantajan tiloissa. Kerätty aineisto nauhoitettiin ensin äänitteeksi, joka myöhemmin litteroitiin. Haastateltavat tutkimushenkilöt saivat tietää haastattelun aiheet ja niihin liittyvät ohjaavat kysymykset etukäteen. Haastateltavilta kysyttiin lupa haastattelujen nauhoittamiselle. Tutkimus toteutettiin anonyymisti, jotta haastateltavia ei voi tunnistaa tutkimustuloksista. Kun aineisto oli litteroitu, se analysoitiin, ja lopuksi aineiston ja teoriapohjan perusteella pyrittiin vastaamaan tutkimuksessa oleviin kysymyksiin ja tekemään johtopäätöksiä aiheesta.

Haastateltavien joukossa oli kaksi, jotka olivat suorittaneet KLT-tutkinnon, yksi tradenomi, yksi laskentatoimen merkonomi ja yksi yo-merkonomi. Työkokemus taloushallintoalalla vaihteli yli 15 vuodesta vajaaseen 5 vuoteen.

5 Tutkimuksen tulokset

Tutkimusta lähdettiin pohjustamaan tutustumalla teorialähteisiin. Tutkimuksen teorialähteenä käytettiin alan ammattijulkaisua. Haastattelukysymyksillä pyrittiin saamaan selville, mitä mieltä kirjanpitäjät ovat sähköistymisestä ja miten se on heidän päivittäisiä työtehtäviä mahdollisesti muuttanut. Kahdella oli myös osittainen omistusosuus yrityksessä.

Toimeksiantaja ei halunnut puuttua haastattelujen sisältöön, mutta toivoi saavansa vastauksen siihen, mitä kirjanpitäjät ajattelevat, kun sähköinen kirjanpito-ohjelmisto on ollut hetken aikaa käytössä.

5.1 Kirjanpitäjien ennakkokäsitys sähköisestä kirjanpito-ohjelmasta

Ensimmäisellä kysymyksellä pyrittiin johdattamaan haastateltava miettimään paperisen kirjanpidon aikaa ja silloin heränneitä ajatuksia tulevasta. Sähköistä kirjanpito-ohjelmistoa on kuitenkin käytetty kuukausia, joten on hyvä palata ajatukseen, mistä on lähdetty. Paperisen kirjanpidon prosessi oli kuitenkin mietitty hyvin ja sitä oli tehty jopa 15 vuotta, mutta tiedostettiin sen vaativan paljon manuaalista työtä. Alla on suoria lainauksia haastatteluista.

Apua, jotain uutta. Onkohan ohjelmistoa vaikea käyttää, viekö sen oppiminen kauan, miten saan ajatukseni käännettyä paperisesta moodista sähköiseen ja miten osaan lukea kaikki tiedot ruudulta papereiden sijaan.

Pakko siirtyä. Asiakkaita tämä tulee auttamaan, mutta miten nopeasti itse oppii ohjelmiston käytön. Rooli muuttuu tallentajasta pois ja hyvä niin, mutta epäluulo siitä miten kokonaisuus tulee toimimaan.

Järkytys. Joutuu opettelemaan uuden toimintavan. Oon tehnyt vuosia mappikirjanpitoa ja kokenut sen toimivaksi, joten en haluaisi turvallisesta pois. Toivotaan, että vähentäisi työkuormaa.

Jokainen vastaajista koki muutoksen aluksi hieman epämiellyttävänä, mutta pakollisena. Mietittiin, riittääkö oma ammattitaito, kun pitää ymmärtää uuden ohjelmiston toiminnallisuus. Pieni toivo oli kuitenkin siitä, että tallennuksen vähentyminen näkyisi pienempänä työkuormana.

5.2 Kirjanpitäjän työnkuvan muutos ohjelmiston sähköistyessä

Työntekijähaastattelun toisena teemana käytiin läpi kirjanpito-ohjelmiston sähköistymisestä johtuvaa kirjanpitäjän jokapäiväisen työnkuvan muutosta. Asiaa lähdettiin lähestymään eniten työaikaa vievän tehtävän eli kuukausikirjanpidon valmistumisen muutoksesta sekä tase-erittelyjen laatimisesta. Tästä jatkettiin kirjanpitäjän osaamistason mahdollisella muutoksella ja ajankäytön tuomiin mahdollisuuksiin tai haasteisiin. Viimeisissä kysymyksissä siirryttiin jo tilinpäätökseen, eli miten kirjanpitäjät näkevät sen muuttuvan.

Kun tutkimushenkilöiltä kysyttiin, miten kirjanpitäjän eniten työllistävä kuukausikirjanpidon tekeminen on muuttunut, niin tulokset olivat melko yhteneviä. Paperin väheneminen mainittiin jokaisessa vastauksessa, ja tallennustyön osuuden pientyminen nousi useammalle esille. Sähköistymisen myötä asiakkaille pystyttiin tarjoamaan paljon reaaliaikaisempaa kirjanpitoa ja ennusteita aiemman menneisyyden raportoinnin sijaan. Koettiin, että kirjanpito oli aiempaan nähden aina ajan tasalla. Aiemmin tallennukseen käytetty työaika vapautui täsmäytyksiin ja muuhun.

Ennen laput käytiin läpi tiliotteen mukaisesti, nyt kirjanpitoa tehdään erilaisten täsmäytysraporttien kautta. Kun miettii näin jälkikäteen, niin ei sillä laskujen toimittamiselle ole mitään tarvetta. Hyvä, että ne löytyy nykyisin samasta paikasta ja jää aikaa muuhun kuin tallentamiseen. Tiliointioletuksilla saa ohjattua niille tileille, joille kullakin asiakkaalle ne haluaa ne kuuluvat, joten ajan kanssa täsmäyttäminen on muuttunut helpommaksi.

Helpottunut ja nopeutunut. Koska aineisto on jo järjestelmässä. Tallennus vähentynyt ja paperien pyörittelyä ei enää ole, eikä niitä tarvitse etsiä. Kiva kun voi tehdä kuukauden kirjanpidon huomattavasti aiemmin, kuin mappikirjanpidon aikaan.

Mennyt huomattavasti eteenpäin. Ei tarvitse enää niin paljon manuaalista työtä tallentamiseen vaan ehtii oikeasti täsmätä kaikki tilit joka kuukausi.

Tutkimushenkilöistä kuitenkin yksi totesi, että sähköistymisen myötä asiakkaan pankkikorttikuitteja ei löydy ja maksamattomista ostolaskuista saattaa löytyä useampikin versio järjestelmästä. Hänen täytyy täsmäyttää kuukausi useamman kerran, kun tuntuu, että jotain puuttuu.

Helppo ennen, kun asiakas toi kaiken mitä toi ja se on siinä. Nyt reskontrat ja muut tekee sen, että siellä pitää korjata jotain ja yleensä asiakkaalta pitää kysyä. Homma keskeytyy ja siihen palaa sitten myöhemmin. Täytyy sitten aloittaa aikalailta alusta ja miettii, että joko tein tämän työvaiheen.

Kun haastateltavilta kysyttiin osaamisen muutoksesta sekä ajankäytön tuomasta ongelmasta tai mahdollisuudesta, heräsi useita samoja kommentteja. Koettiin, että kirjanpitäjän täytyy osata käyttää ohjelmistoa monipuolisemmin sekä pystyä eri tavalla ohjeistamaan asiakasta liiketoiminnassaan. Enää kirjanpito ei ole vain sitä rutiinomaista tositteiden tallentamista, vaan kirjanpitäjältä vaaditaan kykyä hahmottaa asiakkaan sisäistä laskentaa.

Kirjanpitäjän työ vaatii koko ajan enemmän ja enemmän liike-elämän kokonaisuuden hallintaa ja osaamista. Sähköistymisen myötä kirjanpitäjä on myös ohjelmistokouluttaja ja asiantuntija asiakkaan näkökulmasta. Ei siis riitä, että osaa tehdä kirjanpidolliset täsmätykset vaan pitää hanskata ohjelmisto kokonaisuutena.

Mappikirjanpidossa tallentaminen ja tilikartta piti olla hallussa. Nykyään vaaditaan laajempaa ymmärrystä.

Kiva, kun ei tarte enää niitä tositteita tiliöidä koneella ja pyöritellä paperia. Voi opastaa asiakasta ja miettiä yhdessä vaikka katetuottoa tai mitä milloinkin asiakkailla tarve.

Ajankäytön osalta eivät vastaukset olleet yhtä yhteneviä. Kolme viidestä koki, että muutaman kuukauden käytön jälkeen saatiin perustehtävät hoidettua nopeammin. Pystyttiin samassa ajassa tekemään myös asiakkaalle vähän lisää. Näinhinkään ei mennyt hirveästi aikaa, kun ohjelmistossa oleva suuren tietomäärän sai eri raporteilla vaivatta tietoonsa.

Pari ensimmäistä kuukautta sähköisessä ohjelmistossa vie enemmän aikaa kuin paperinen, koska se toiminta hakee vielä muotoaan. Kun asiakas on ollut sähköisessä ohjelmistossa muutaman kuukauden, menee kirjanpidon tekemiseen vähemmän aikaa kuin paperiseen.

Alussa tulee menemään aikaa enemmän. Ohjelmistot ja käyttäjät kehittyvät, joten aika vähenee ajan kuluessa. Teen nykyään kaikki asiakkaat sähköisessä nopeammin, joten pyrkinyt vähän paremmin palvelemaan.

Nykyään nopeampaa tehdä ja aikaa jää muuhun. Käyttänyt sen asiakkaan kateraportin tekemiseen ja vastaaviin.

Haastateltavista kaksi koki, että ajankäyttöön ei ole tullut oleellista muutosta. Varsinkin reskontrat tuottavat ongelmia, jos asiakkaalla ei ole varaa maksaa ostolaskuja ajoissa.

Kellä ei ole rahaa tilillä, niin selvittely vie aikaa. Reskontrassa saattaa olla sama lasku useasti, kun on alkuperäinen ostolasku, maksumuistutus ja perintälasku. Ei tämä sähköistymisen ole kyllä aikaa säästänyt.

Ei tämä ole ainakaan minun ajankäyttöä parantanut. Reskontrat ihan sekaisin ja niitä saa selvittää. Rahat kun vähissä, niin asiakkaalla järjestelmässä sama lasku useasti.

Viimeisenä kirjanpidon aiheena haastateltavilta kysyttiin tilinpäätöksestä, tilinpäätösdokumentista ja myös raportoinnista. Tilinpäätöksen kokonaisuus koettiin helpommaksi, koska paperisen kirjanpidon aikana jouduttiin aika paljon enemmän tekemään juuri tilinpäätöskuukaudelle kirjauksia muun muassa ulkopuolisen reskontran takia.

Paperisen kirjanpidon aikaan asiakas toimitti tilinpäätöstä reskontrat ja niitä naputeltiin järjestelmään, nyt kun asiakas käyttää samaa ohjelmistoa niin ne on siellä valmiina, kätevämpää. Muistioiden kopiointi ja tekeminen paljon helpompaa sähköisessä. Valmis tilinpäätösdokumentin pohja helpottaa dokumentin kokoamista, koska siinä on valmiina lain vaatimat kohdat ja muuttaa vain asiakasta koskevat tiedot. Luvut tulee ohjelmistosta ja dokumentti on valmis. Paperisessa kirjanpidossa dokumentti kasattiin useammasta word-dokumentista ja ohjelmiston tulosteista, sähköisessä kaikki on yhdessä nipussa jo valmiiksi.

Dokumentti muodostuu ohjelmistossa, aiemmin vietiin tietoa ohjelmaan tp:tä varten. Tekotapa muuttunut, mutta tekeminen ei niinkään. Naputtelua vähemmän, mutta tarkastus pitää tehdä ja ymmärrystä oltava.

Tilinpäätös muodostuu helpommin, kun esim. reskontrat jo valmiina. Kaikki tehdään ohjelmassa.

Tilinpäätösdokumentti ja siinä oleva automatiikka, joka kerää muun muassa tuloslaskelman sekä taseen luvut automaattisesti, helpotti myös tilinpäätösdokumentin yhtenäistämistä. Raportoinnin osalta oltiin täysin samaa mieltä siitä, että tällä osa-alueella ohjelmiston vaihdos on tuonut hurjaa kehitystä.

Aiemmin 1kk jälkeenpäin asiakas sai tuloslaskelman ja taseen. Soitteli sitten perästä, että mitä tarkoittaa. Nyt tilanne on ajantasainen, sekä pystyt tsekkaamaan tilanteen helposti. Raportointi antaa myös jatkuvaa tietoa katteesta ja muusta, vapaasti muokattavat raporttipohjat.

Raporttien määrä on kasvanut ja graafisien raportit hyviä asiakkaille. Raporttipohjia on ohjelmistossa erilaisia ja niiden muokkaaminen onnistuu, joten pystyy asiakkaille tarjoamaan heille parhaiten soveltuvia raportteja.

Nyt näkevät itse ohjelmiston etusivulta tuloksen reaaliajassa. Raportointi parempaa ja enemmän tietoa.

Raportit muodostuvat koko ajan, kun aineistoa tulee järjestelmään. Raporteilta saa tiedon ajan tasaisesti. Sähköinen taloushallinto-ohjelmisto kerää laskuilta

kaiken saatavilla olevan tiedon, jota voi hyödyntää eri raporteissa, kuten esimerkiksi ostoraportissa, josta saa selvitettyä ostojen määrä toimittajittain ja mitä tuotteita toimittajalta on ostettu. Graafiset raportit avaavat myös talouden lukuja paremmin: esimerkiksi myyntiraportilla voi selata tuotteittain, mistä myynti on koostunut.

5.3 Kirjanpitäjän asiakassuhteen muutos sähköistyessä

Koska kirjanpito on asiakaspalvelua, niin myös asiakassuhteen mahdollista muutosta haluttiin kysellä haastateltavilta. Kaikki vastaajat olivat yhtä mieltä siitä, että asiakkaita näki kasvotusten aiempaa vähemmän. Koska toimitettavaa aineistoa ei ollut, niin kommunikointi siirtyi melkein jokaisen asiakkaan osalta aiemmasta kasvokkain kohtaamisesta puheluihin ja sähköposteihin. Suurin osa koki, että tämä oli huono asia. Asiakassuhde jäi etäiseksi, koska samalla aineistoa vastaanottaessa puhuttiin muustakin kuin kirjanpidosta. Sähköistymisen myötä asiakkaat ymmärsivät kirjanpitäjää ja kirjanpitoa enemmän, koska ohjelmiston yhteiskäytön ansiosta asiakas näki kaiken saman ohjelmistosta kuin kirjanpitäjä. Aiemmin suurin osa asiakkaista ei edes tiennyt, missä ohjelmistossa heidän yrityksensä kirjanpitoa tehdään.

Asiakkaat käyvät toimistolla harvemmin, koska aineistoa ei tarvitse enää erikseen toimittaa. Papereiden toimittaminen meille henkilökohtaisesti vie aina aikaa molemmilta, mutta se on myös tilanne, jossa voidaan keskustella asiakkaan yrityksen toiminnasta, tulevista muutoksista ym. Sähköisten asiakkaiden kanssa tämä jutustelu jää vähemmälle, koska kirjanpitäjään ollaan yhteydessä vain muutos/ongelmatilanteissa.

Eivät käy täällä, niin ei niitä näe. Jäävät etäisemmäksi. Kun paperit tuodaan, niin jutellaan edestakaisin kaikenlaista ja samalla saadaan purettua henkistä taakkaa. Samalla ehkä arvostavat kirjanpidon merkitystä eri tavalla, kun näkevät mitä siellä pyörii ja raporteilta saavat liiketoimintaan tärkeitä lukuja.

Asiakas edes tiennyt aiemmin missä kirjanpito tehtiin ja ei niitä kirjanpito edes kiinnostanut. Pakollinen paha, josta saa vaan alv-maksulapun.

Miusta ihanaa, kun asiakkaat ei ravaa toimistolla. Ei tarte höpötellä turhia niille ja saa rauhassa tehdä töitä. Sähköpostilla ja puhelimella saa asiat hoidettua ja voi itse päättää milloin ne asiakkaan murheet hoitaa.

Yksi vastaajista sanoi suoraan, että sähköistymisen myötä asiakkaat käyvät vähemmän ja se on hyvä. Hän perusteli vastaustaan sillä, että ei ole sosiaalinen ja aikaakin jää enemmän, kun asia ei keskeydy koko ajan. Jos asiakas soittaa tai laittaa sähköpostia, niin niihin voi vastata sitten kun on saanut keskeneräisen asian tehtyä.

5.4 Kirjanpidon aineisto sähköisessä kirjanpito-ohjelmassa

Koska kirjanpitäjä huolehtii vähintään kuluvan tilikauden aineistosta ja monesti myös muutaman aiemman tilikauden aineistosta sekä tärkeiden sopimusten ja vakuutuskirjojen säilytyksestä, niin tutkimuksessa haluttiin kysyä kirjanpitäjän mielipidettä siihen, miten he kokevat sen, kun aineisto on ohjelmistossa valmiiksi tallennettuna. Kaikki kokivat tämän helpommaksi.

Mahtavaa, kun kaikki on ohjelmistossa. Ei tarte niitä rypistyneitä kuitteja suoristella, nitoa ja laittaa kansioon. Sopimukset kun näkee kerran niin samantien ohjelmistoon. Mietityttää vaan palkkatiedot ja yrityksen arkaluonteiset asiat, kun on noita tietomurtoja yms. lukenut lehdistä, että onko sit turvallista.

Se on kyllä tän sähköistymisen paras juttu, että ei tarvitse niitä kuitteja pyöritellä. Sit jotkut vuoden vanhat ostolaskut löytyy järjestelmästä, kun ennen piti selvittää kenellä aineisto mahdollisesti on, mikä tosine kyseessä ja lopulta selviääkin että se olikin vielä vanhempi ostolasku.

Ei mulla ole paperin pyörittämistä ikävä, hyvä kun laput ovat tallessa, mutta kun seuraa noita Googlen, Facebookin ja vastaavien toimintaa, niin välillä miettii mitenkähän hyvin ne tiedot on siellä jossain pilvipalvelussa tallessa.

Suurimmalta osalta asiakkaista sai kysellä kauppakirjojen ja vakuutuskirjojen perään, puhuttamattakaan kuittien osalta tehtävää etsintää. Nyt sopimukset ovat tallessa ohjelmistossa. Samalla mainittiin, että kun asiakas soittaa pari vuotta vanhasta ostolaskusta, joka pitäisi etsiä, se löytyy sähköisestä kirjanpito-ohjelmistosta todella nopeasti. Toisaalta epäilystä aiheutti, miten asiakkaan kirjanpidonaineisto on järjestelmässä turvassa. Kävi ilmi, että tietoturvasuus

epäilyttä, koska mediassakin puhutaan Facebookin ja Googlen tietoturva-
doista.

5.5 Kirjanpitäjän tulevaisuus

Viimeisenä aiheena tutkimuksessa käsiteltiin sitä, miten kirjanpitäjät näkevät tu-
levaisuutensa. Miten he kokevat kirjanpidon sähköistymisen vaikuttavan työnku-
vaan. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että kirjanpitäjän työnimike poistunee joskus
tulevaisuudessa, mutta taloushallinnon ammattilaiselle löytyy edelleen töitä.

Työnkuva muuttuu yhä enemmän asiantuntijaksi.

Vaikka on tää työ viimesen 10 vuoden aikana muuttunu paljon, niin ei kir-
janpitäjiltä lopu työ. Kyllä yritykset tarttee ihan perinteistä kirjanpidon opas-
tusta ja ei kone sitä voi täysin tehdä. Puhumattakaan verotuksesta, työai-
kalaista ja vastaavista laista sekä säädöksistä joita on valtavasti.

Tulevaisuudessa koneet tallentaa kaiken ja tiliöikin melkein kaiken. Kirjan-
pitäjä ohjaa sitä toimintaa ja automatiikka hyödyntämällä pitää koko pake-
tin koossa. Kirjanpitäjän nimike ehkä poistuu, mutta samat kirjanpitäjät jat-
kaa controllereina, konsulttina tai taloushallinnon ammattilaisina.

Hyvältä näyttää tulevaisuus. Kirjanpitäjän työnimike vaihtui miullakin yritys-
neuvojaksi ja nyt käydään asiakkaan kanssa raporteja läpi sekä poimitaan
sieltä luvut, joista voitaisiin mahdollisesti löytää avain kannattavampaan lii-
ketoimintaan.

Välillä tuntuu, että pysyykö sitä kehityksen mukana. Nuoret ei välttämättä
ole tehneet edes mappikirjanpitoa, joten sähköisten kirjanpito-ohjelmiston
logiikan ymmärtäminen on heille ainut ja oikea tapa. Itse tulee vielä vähän
peilattua siihen mappikirjanpitoon, niin kuin laski monta vuotta vielä mark-
koja vaikka oltiin euroissa.

Olihan tää siirtyminen tehtävä kun toiset tarjonneet sähköistä kirjanpitoa
vuosia ja asiakkaita kerkesi muutama karata, kun meillä ei sitä tarjottu. Nyt
on osaamisessa vähän kirittävää.

Pientä epävarmuutta toi se, pysyykö kehityksessä mukana. Tiedostetaan, että
toiset ovat tehneet sähköistä kirjanpitoa jo vuosia ja itse ollaan viimeisten jou-
kossa siirtymässä pois mappikirjanpidosta.

6 Johtopäätökset ja pohdinta

6.1 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia kirjanpitäjän työnkuvan muutosta ja saada haastattelemalla selville toimeksiantajan kirjanpitäjien ajatuksia muutoksesta ja tulevaisuudesta sekä löytää jo onnistuneet asiat sekä mahdolliset kehityskohteet ja epäilykset.

Yleisesti voidaan todeta, että tilitoimisto ja asiakasyritykset ovat hyötäneet taloushallinnon sähköistymisestä. Kirjanpitäjät pääsevät keskittymään asiantuntijatyöhön tallentamiseen sijasta. Asiakasyritykset saavat parempaa ja monipuolisempaa palvelua, koska heidän aiempi useampien ohjelmistojen käyttönsä on ratkaistu yhdellä ohjelmistolla. Kirjanpidon sähköistyminen ei ole vielä täysin tuonut kaikille kirjanpitäjille ajankäytön vähenemisen tuomaa näkemystä, mutta useat ovat sen jo kokeneet.

Sähköinen taloushallinto on laaja kokonaisuus, josta täytyy ymmärtää ero paperiseen kirjanpitoon. Vaikka siirtyminen on tapahtunut, niin tietynlainen muutosvaihe on vielä menossa sähköisen taloushallinnon prosessien ymmärtämisessä. Tämä vaikuttanee siihen, että kaikki eivät ole vielä kokeneet hyötyvänsä muutoksesta, koska prosessi on vielä kesken.

Kirjanpitäjän työnkuvan muutos ja nimikkeen mahdollinen poistuminen on ollut tiedossa jo pidempään, joten on tietyllä tapaa odoteltu siirtymistä sähköiseen kirjanpito-ohjelmistoon. Haastattelujen perusteella pientä epäilystä aiheuttaa oma osaaminen ja ohjelmiston täydellinen hyödyntäminen. Kun paperisen kirjanpitoaineiston käsittelyn vähentäminen on tuonut monella tapaa hyötyä, on aineiston sähköisyydessä mietitty myös sen turvallisuutta.

Haastateltavien kirjanpitäjien näkemys työn tulevaisuudesta oli hyvin samanlainen. Asiantuntijan työ lisääntyy, ja kirjanpitäjän aiempi rutiininomainen tallennustyö ja tiliöinti tulee jäämään koneen tehtäväksi. Antti Aho (2019, 25) kertoo

rutiinityön poistuvan digitalisoitumisen myötä, mikä mahdollistaa työnkuvan muutoksen. Rutiinityön väheneminen mahdollistaa asiakkaan tarpeisiin pureutumisen ja opastamisen lukujen pohjalta.

Koko kirjanpidon työprosessi hakee muutoksen myötä varmasti vielä muotoaan, ja tämän opinnäytetyön pohjalta sitä on hyvä lähteä kehittämään. Miten saada kaikki kirjanpidon aineisto kuiteista myyntilaskuihin ohjelmistoon, asiakas mukaan kehitykseen ja kirjanpitäjät halukkaiksi löytämään asiakkaan tarvitsema informaatio sähköisestä kirjanpito-ohjelmistosta.

Tässä opinnäytetyössä saatuja tuloksia vertailtiin aikaisempiin tutkimuksiin, jotka on tehty samankaltaisista aiheista. Vertailulla pyritään selvittämään, ovatko tämän tutkimuksen tulokset yhteneviä aikaisempien tutkimusten tulosten kanssa vai löytyykö niistä eroavaisuuksia. Kaikkien opinnäytetöiden osalta saatiin selvä osoitus siitä, että rutiininomainen tallennustyö on vähentynyt merkittävästi ja automatisointi on lisääntynyt. Nuutisen (2017) ja Korhosen (2020) tutkimustuloksista kävi ilmi sama asia kuin tässä tutkimuksessa eli kirjanpitäjän toimenkuvan muuttuminen entistä monipuolisemmaksi.

Tässä opinnäytetyössä löytyi selkeä poikkeus teoriaan ja aikaisempiin opinnäytetöihin verrattuna asiakaspalvelun muutoksesta. Täytyy huomioida, että kyseessä oli yksittäisen haastateltavan mielipide, joka koki hyvänä etätyön ja sen, ettei asiakasta tarvitse kohdata. Tässä tutkimuksessa tuli esille myös hieman jyrkempi vastarinta muutoksen osalta ja tulevaisuutta ei ehkä nähty aivan yhä hyvänä kuin esimerkiksi aiemmissa vastaavissa Nuutisen (2017), Korhosen (2020) ja Salosen (2016) tutkimuksissa. Uskon, että toimeksiantajana ollut tilitoimisto ja mahdollisesti muut kirjanpidon sähköistymistä miettivät yritykset saivat tutkimuksen pohjalta lisätietoa.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan laadullisessa tutkimuksessa sitä, että tutkimustulokset vastaavat todellisuutta eli tutkittavaa ilmiötä. Tutkimuksen toteuttaminen ja tutkimuksen luotettavuus ovat kiinteästi yhteydessä toisiinsa, kun kyseessä on laadullinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteeri on lopulta tutkija itse ja hänen rehellisyytensä. Arvioinnin kohteena ovat tutkijan tekemät ratkaisut ja valinnat. (Kananen 2015, 353–354.)

Opinnäytetyön tekijä on ollut toimeksiantajan palveluksessa tehdessään opinnäytetyötä, mikä on hyvä ottaa huomioon objektiivisuutta arvioitaessa. Tämän työn empiirinen osuus kerättiin haastatteluilla, jotka puhelimen avulla tallennettiin äänitallenteiksi. Äänitallenteet litteroitiin tarkempaa analyysiä varten. Tutkimuksen tulokset ja pohdinta nousivat tutkimuksessa kerätystä aineistoista. Tutkimus ei siis ole täysin objektiivinen, mutta haastattelut on suoritettu niin, että tutkijan omat mielipiteet on jätetty vähäisiksi.

6.3 Opinnäytetyön jatkotutkimusajatus

Opinnäytetyöprosessin aikana heräsi mielenkiintoisia kysymyksiä, joita voisi tutkia jatkossa. Tämä opinnäytetyö tehtiin alle vuosi siitä, kun sähköisestä kirjanpito-ohjelmistosta tuli pääasiallinen työntekoväline, joten jatkotutkimuksen voisi tehdä reilun vuoden päästä, jolloin mahdollinen paperinen kirjanpito olisi loppunut täysin ja sähköistä kirjanpito-ohjelmistoa olisi käytetty täydellä teholla pidempään. Teemat voisivat olla samoja, jolloin tuloksia pystyisi vertailemaan.

Lisäksi teemoihin voisi lisätä mahdollisen koulutustarpeen. Koska kirjanpitäjän työnkuva muuttui selkeästi sähköistymisen myötä, niin koulutustarve on voinut laajentua järjestelmien käytön sekä substanssiosaamisen puolelle. Koulutustarvetta voisi pohtia myös muuttuneen asiakassuhteen takia. Yhteydenpitotapa on muuttunut aiemmasta kasvokkaisesta viestinvaihdosta puheluihin ja sähköposteihin.

Lähteet

- Aho, A. 2019. Kirjanpitäjästä konsultiksi pääkirja. Helsinki: Alma Talent.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Heikkinen, M. 2017. Taloushallinnon lyhyt historia – innovaatioiden ja työn tuottavuuden näkökulma. <https://intito.fi/taloushallinnon-lyhyt-historia-innovaatioiden-ja-tyon-tuottavuuden-nakokulma>. 20.11.2020.
- Hiltunen, E. 2017. Mitä tulevaisuuden asiakas haluaa. Jyväskylä: Docendo Oy.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Ihantola, E. & Leppänen, P. 2018. Yrityksen kirjanpito – liiketapahtumista tilinpäätökseen. Tallinna: Gaudeamus.
- Kananen, J. (2015). Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kirjanpitolaki 1336/1997. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. 28.10.2020.
- Korhonen, T. 2020. Digitalisaation vaikutuksia kirjanpitoalan työntekijöiden toimenkuviin ja työhyvinvointiin. Kajaanin ammattikorkeakoulu. Liiketalous. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/347021/Korhonen_Tiina.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 25.10.2020.
- Kuittinen, J. 2016. Uusi kirjanpitolaki säilyttämisen ja arkistoinnin kannalta. <https://blog.finago.com/fi/uusi-kirjanpitolaki-sailyttamisen-ja-arkistoinnin-kannalta>. 20.11.2020.
- Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Laki hankintayksiköiden ja elinkeinoharjoittajien sähköisestä laskutuksesta. 241/2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190241>. 12.10.2020.
- Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2019. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinna. Helsinki: Alma Talent.
- Lähteenmäki-Lindtman, O. 2019 Talouselämä: Taloushallinnon koulutus ei vastaa tarpeita. <https://www.talouselama.fi/uutiset/taloushallinnon-koulutus-ei-vastaa-tarpeita/2993b3e0-b551-3177-a159-ab1fd6f2ceb0>. 16.10.2020.
- Mustonen, V.-P. 2017. Mitä on ohjelmistorobotiikka? – perusteet. Kirjoitus julkaistu You-Get Finland Oy:n blogissa 21.5.2017. <https://you-get.com/fi/mita-ohjelmistorobotiikka-perusteet/>. 26.10.2020.
- Mäkinen, S. & Vuorio, B. 2002. Taloushallinnon nettivallankumous. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Mäkinen, O. 2016. Taloushallinnon digiloikalla lisää kilpailukykyä. Taloushallintoliiton jäsenlehti. <https://issuu.com/mcipress/docs/saldo012016>. 20.11.2020.
- Niinikoski, M. 2018. Mieliä: Kirjanpitäjää tarvitaan yhtä pienyrityksissäkin – kaikkea ei voi automatisoida. <https://www.talouselama.fi/uutiset/mielipide-kirjanpitajaa-tarvitaan-yha-pienyrityksissakin-kaikkea-ei-voi-automatisoida/df513da7-97bc-323d-9f94-9cb491e88b79>. 23.10.2020.
- Nuutinen, T. 2017. Taloushallinnon alan kehittyminen kohti automaatiota. Laurea-ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

- <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/129472/Taloushallinnon%20alan%20kehittyminen%20kohti%20automaatiota.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 19.10.2020.
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäope-
tuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Struktu-
roitu ja puolistrukturoitu haastattelu. [https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaope-
tus/kvali/L6_3_3.html](https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaope-
tus/kvali/L6_3_3.html). 1.11.2020.
- Salonen, J. 2016. Kirjanpitäjän työn muutos. Case: Oilon konserni. Lahden am-
mattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
[https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/109163/Salonen Jo-
hanna.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/109163/Salonen_Jo-
hanna.pdf?sequence=1&isAllowed=y). 19.10.2020.
- Taloushallintoliitto 2020a. Tilitoimiston palvelut.
<https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/tilitoimiston-palvelut>.
29.9.2020.
- Taloushallintoliitto 2020b. Kirjanpito, mitä se on ja miksi sitä pidetään?
[https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc/kirjanpito-mita-se-on-ja-miksi-
sita-pidetaan](https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc/kirjanpito-mita-se-on-ja-miksi-
sita-pidetaan). 1.9.2020.
- Taloushallintoliitto 2020c. Tilinpäätös. <https://taloushallintoliitto.fi/tilinpaatos>.
29.09.2020.
- Työ- ja elinkeinoministeriö. 2019. Taloushallintoalan toimialaraportti 2019.
[https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/han-
dle/10024/161842/TEM_2019_50_R.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/han-
dle/10024/161842/TEM_2019_50_R.pdf?sequence=1&isAllowed=y).
28.10.2020.
- Vasama, T. 2016. Robotit valloittavat työpaikkoja – palauttavatko ne myös työtä
Suomeen?. <https://www.hs.fi/ura/art-2000002878261.html>. 20.11.2020.
- Verohallinto. 2020. Tietoa tulorekisteristä. [https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-
meist%C3%A4/](https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-
meist%C3%A4/). 1.11.2020.

Työntekijähaastattelu

Ennakkokäsitys

- 1) Mikä oli ensimmäinen ajatus, kun sähköistä kirjanpito-ohjelmistoa otettiin käyttöön?

Kirjanpito

- 2) Miten kuukausittaisen kirjanpidon työtapo on muuttunut sähköisen kirjanpito-ohjelmiston myötä?
- 3) Onko aineiston kasaaminen helpompaa vai vaikeampaa, kuin aiemmin?
- 4) Koetko, että tasetilien täsmäyttäminen on helpompaa/vaikeampaa sähköisessä kirjanpito-ohjelmassa?
- 5) Onko kirjanpitäjän osaamisen pääpaino muuttunut sähköistymisen myötä?
- 6) Oletko huomannut, että sähköistymisellä olisi muutosta ajankäyttöön?
- 7) Onko tilinpäätöksen ja tilinpäätösdokumentin tekeminen muuttunut olennaisesti?
- 8) Mitä muutoksia sähköinen taloushallinto on tuonut raportointiin?

Asiakas

- 9) Onko sähköinen taloushallinto tuonut muutosta yhteistyöhön asiakkaan kanssa?

Aineisto

- 10) Kun osto- ja myyntilaskut, tiliotteet ja pankkikorttikuitit ovat pilvipalveluun tallennettu, niin onko se mielestäni turvallisesti tallessa?
- 11) Ideaali tilanteessa asiakkaan kaikki kirjanpidon tositteet, tilinpäätös, dokumentit ja sopimukset ovat tallennettuna pilvipalveluun, helpottaako se työtäsi?

Tulevaisuus

- 12) Miltä kirjanpitäjän työnkuva näyttää tulevaisuudessa?
- 13) Muuta mieleen tulevaa kirjanpidon sähköistymisestä?